

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕/๒๕๕๗

วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนางสาวสายชล ภราดร หรือนางชาลิสา เทพอาษา จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ สรุปได้ว่า นางสาวสายชล ภราดร หรือนางชาลิสา เทพอาษา (ผู้ถูกร้อง) เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด (ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศฯ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓) ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ (ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเริ่มต้นปีงบประมาณ ๒๕๕๕) ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อสำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชีฯ รวม ๓ ครั้ง (ตามหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕ และวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ ตามลำดับ) ผู้ถูกร้องก็มีได้ชี้แจงเหตุผลการไม่ยื่นบัญชีฯ และมีได้ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้องในกรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี แต่อย่างไร และยังปรากฏข้อเท็จจริงว่าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๕ ให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี เนื่องจากผู้ถูกร้องกระทำผิดกฎหมายและหลบหนีคดีอาญาเกี่ยวกับยาเสพติด

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง ในการประชุมครั้งที่ ๖๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี และได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญให้โอกาสผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยได้ส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ และปิดประกาศ ณ ที่ทำการศาลแล้ว ปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดผู้ถูกร้องก็มีได้มีหนังสือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

“มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

“มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณียื่นรับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณียื่นพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

“มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามี การกระทำความผิดแล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

“มาตรา ๓๔ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามี การกระทำความผิดแล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิด ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือน กิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว”

“มาตรา ๑๑๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และ เอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ข้อพิจารณาและการวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานีมีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ รวมทั้งสิ้น ๑๑๒,๓๕๑,๘๐๐.๖๔ บาท ผู้ร้องกำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี จำนวน ๒๔ คน ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายใน ๓๐ วัน กรณีเข้ารับตำแหน่ง

ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งครบกำหนด ๓๐ วัน ในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ แต่ผู้ถูกร้อง ก็มีได้ดำเนินการตามหน้าที่ที่กฎหมายบังคับไว้ ต่อมาสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี ได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๕ ให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี ทำให้ผู้ถูกร้องหมดสมาชิกภาพลงผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อผู้ร้องภายใน ๓๐ วัน คือภายในวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๕ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี อีกโสดหนึ่ง ผู้ร้องได้แจ้งและเตือนผู้ถูกร้องหลายครั้ง ผู้ถูกร้อง ก็ยังมีได้ดำเนินการตามหน้าที่แต่อย่างใด คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องได้สืบสวนติดตามเกี่ยวกับผู้ถูกร้อง ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า นางสาวสายชล ภราดร ผู้ถูกร้อง เป็นบุคคลเดียวกับนางชาลิสา เทพอาษา ซึ่งได้มีการเปลี่ยนชื่อ-สกุล หลายครั้ง และเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนประวัติบุคคลผู้ต้องสงสัยว่าค้ายาเสพติด ของสำนักงาน ป.ป.ส. โดยมีพฤติการณ์ร่วมกับนายสมพงษ์ กาศิริ อดีตสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดอุทัยธานี ผู้เป็นสามี ลักลอบจำหน่ายยาบ้าในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์มาเป็นเวลานาน โดย นายสมพงษ์ กาศิริ ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ จับกุมในข้อหาซื้อขายยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ (ยาบ้า) ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ในขณะที่ผู้ถูกร้องเอง ก็อยู่ระหว่างการหลบหนีคดียาเสพติด ตามหมายจับของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองอุทัยธานี ซึ่งคณะกรรมการ ตรวจสอบทรัพย์สินของ ป.ป.ส. ได้มีการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ลงมติว่าทรัพย์สินทั้งหมดของผู้ถูกร้อง จำนวน ๑๐ รายการ รวมมูลค่าประมาณ ๕,๒๒๓,๖๑๒ บาท นั้น มีจำนวน ๕ รายการ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ คณะกรรมการฯ จึงได้มี คำสั่งที่ ๔๘๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ ให้ยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง ทั้ง ๕ รายการ

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ตามกฎหมายในการที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน หนี้สินฯ ตามที่กฎหมายกำหนดต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งในกรณีเข้ารับตำแหน่งทางการเมืองและ ในกรณีการพ้นจากตำแหน่ง แต่มีได้กระทำการดังกล่าวทั้งสองกรณี โดยผู้ถูกร้องมีพฤติการณ์กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด จนถูกออกหมายจับ ต้องหลบหนีการจับกุม จนสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดอุทัยธานีได้มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง และยังคงถูกสำนักงาน ป.ป.ส. ยึดและอายัดทรัพย์สิน อีกด้วย พฤติการณ์ที่ปรากฏถือได้ว่าเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และ เอกสารประกอบตามผลการสรุปของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า นางสาวสายชล ภราดร หรือนางชวลิตา เทพอาษา
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ภาษีเข้ารับตำแหน่งและกรณี
พ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายมานิต วิทยาเต็ม
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ